

Gebruik
kinderopvang
's-Hertogenbosch

Onderzoek & Statistiek
September 2023

Samenvatting

Dit rapport geeft een beeld van het gebruik van formele kinderopvang in de gemeente 's-Hertogenbosch over de periode 2016-2021. Het gaat om kinderopvang waarvoor ouders kinderopvangtoeslag ontvangen via de Belastingdienst in het kader van de Wet kinderopvang. We beschrijven de omvang en ontwikkeling van de formele kinderopvang, de verschillen tussen wijken en de achtergrondkenmerken van kinderen in de formele kinderopvang en aanvragers van kinderopvangtoeslag. Daarnaast besteden we in het laatste hoofdstuk aandacht aan de deelname aan peuterarrangementen en voorschoolse educatie.

Ontwikkeling van de doelgroep

- In de gemeente 's-Hertogenbosch is tussen 2016 en 2021 het aantal kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar afgenomen (-5%). In Nederland is het aantal 0 t/m 12 jarigen in deze periode ook afgenomen (-2%).
- Tussen 2016 en 2021 is in de wijken Binnenstad, Empel, Engelen, Maaspoort en Muntel/Vliert het aantal kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar sterker gedaald dan gemiddeld in 's-Hertogenbosch. In de wijken De Groote Wielen, Nuland, Rosmalen noord, Rosmalen zuid en Vinkel was er juist sprake van een toename van het aantal kinderen.

Gebruik formele kinderopvang

- In gemeente 's-Hertogenbosch zijn in de periode 2016-2021 meer huishoudens gebruik gaan maken van de formele kinderopvang. Ook het aantal kinderen in de formele kinderopvang is gegroeid. In Nederland zien we eenzelfde ontwikkeling.
- Zowel in gemeente 's-Hertogenbosch als in Nederland is het gemiddeld aantal formele kinderopvanguren gestegen. In 's-Hertogenbosch zien we een stijging van het gemiddeld aantal kinderopvanguren in een kindercentrum, maar een daling van het gemiddeld aantal kinderopvanguren bij een gastouder. In Nederland is enkel sprake van een daling van de buitenschoolse opvang bij een gastouder.
- Relatief gezien gaan in gemeente 's-Hertogenbosch meer kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar naar de formele kinderopvang dan in Nederland: 51 procent tegenover 43 procent.

Verschillen tussen wijken

- Absoluut gezien is het gebruik van de formele kinderopvang in 2021 het grootst in de wijken De Groote Wielen, Maaspoort en Noord. Dit geldt voor het aantal opvanguren, het aantal kinderen in de opvang en het aantal huishoudens dat er gebruik van maakt.
- Relatief gezien is het gebruik van de formele kinderopvang het grootst in de wijk De Groote Wielen. Hier gaat 66 procent van de kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar naar de formele kinderopvang. In West is dit met 36 procent het laagst.
- In de wijken De Groote Wielen, Graafsepoort, Noord, Nuland, Rosmalen noord, Rosmalen zuid, Vinkel, West en Zuidoost zijn zowel het aantal uren als het aantal kinderen in de formele kinderopvang toegenomen. In de wijken Binnenstad, Empel en Engelen zijn het aantal uren en kinderen juist afgenomen.

Peuterarrangementen

- In 2021 maakte in gemeente 's-Hertogenbosch 90 procent van de kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar gebruik van formele kinderopvang.
- In het eerste halfjaar van 2023 maakte ongeveer 30 procent van de kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar gebruik van een peuterarrangement (WKO en niet-WKO).

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Stelsel	4
1.2.1 Vormen van kinderopvang.....	4
1.2.2 Opvangfaciliteiten	4
1.2.3 Financiering	5
1.3 Onderzoeksmethode	5
1.4 Leeswijzer	5
2. Formele kinderopvang: algemeen.....	7
2.1 Belangrijke ontwikkelingen	7
2.2 Ontwikkeling doelgroep	7
2.3 Aantal uren	8
2.4 Aantal kinderen.....	9
2.5 Aantal huishoudens	10
2.6 Aantal voorzieningen	10
3. Formele kinderopvang: wijken in 's-Hertogenbosch	11
3.1 Ontwikkeling doelgroep	11
3.2 Aantal uren	11
3.3 Aantal kinderen.....	12
3.3.1 Ontwikkeling	12
3.3.2 Bereik per wijk	13
3.4 Aantal huishoudens	14
4. Formele kinderopvang: achtergrondkenmerken	15
4.1 Leeftijd kind.....	15
4.2 Herkomst kind.....	15
4.3 Leeftijd aanvrager	17
4.4 Besteedbaar huishoudensinkomen	17
5. Peuterarrangementen	18
5.1 Bereik formele kinderopvang.....	18
5.2 Bereik peuterarrangementen.....	18

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeenten dragen met hun beleid bij aan de opgroeiomgeving van kinderen. De gemeente 's-Hertogenbosch vindt het belangrijk dat kinderen kansrijk opgroeien. De kinderopvang is één van de plaatsen waar kinderen hun talenten kunnen ontwikkelen. Voor veel kinderen en hun gezinnen is het kinderdagverblijf, het peuterarrangement, de buitenschoolse opvang of de gastouder een onderdeel van hun leven. Ouders maken vooral gebruik van kinderopvang omdat zij moeten werken, omdat ze studeren en/of omdat ze het goed vinden voor de ontwikkeling van hun kind.

In 2017 heeft de afdeling Onderzoek en Statistiek van gemeente 's-Hertogenbosch het rapport 'Gebruik kinderopvang 's-Hertogenbosch' gepubliceerd. Dit rapport geeft een beeld van het gebruik van de formele kinderopvang in de gemeente waarvoor ouders kinderopvangtoeslag ontvangen via de Belastingdienst. Daarnaast gaat dit rapport over de deelname aan de peuterarrangementen (alle peuters kunnen hieraan deelnemen, ook betaalbaar wanneer ouders geen kinderopvangtoeslag ontvangen).

Gezien de ontwikkelingen, waaronder het kabinetsplan om de kinderopvang in 2027 voor ouders bijna gratis te maken, is er behoefte aan een update van dit rapport.

1.2 Stelsel

1.2.1 Vormen van kinderopvang

Er bestaan verschillende soorten kinderopvang:

- **Dagopvang:** voor kinderen van 0 tot 4 jaar die nog niet naar school gaan. Kinderen kunnen hier één of meer dagdelen per week terecht.
- **Peuteropvang:** voor kinderen van 2,5 tot 4 jaar. De focus ligt primair op het spelenderwijs ontwikkelen in voorbereiding op de basisschool. Peuters mogen er twee dagdelen per week naar toe (in totaal 8 uur).
- **Voor- en vroegschoolse educatie (VVE):** voor kinderen van 2,5 tot 6 jaar met (een risico op) een (taal)achterstand bestaat de mogelijkheid om deel te nemen aan voor- en vroegschoolse educatie. Kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar mogen dan 8 uur extra naar de peuteropvang (in totaal 16 uur). Voor kinderen van 4 tot 6 jaar worden programma's aangeboden in groep 1 en 2 van de basisschool.
- **Buitenschoolse opvang:** voor kinderen van 4 tot 12 jaar. Kinderen kunnen hier voor en na schooltijd, op vrije dagen en in vakanties terecht.

1.2.2 Opvangfaciliteiten

De diverse vormen van kinderopvang worden aangeboden in verschillende voorzieningen. Grofweg kan onderscheid gemaakt worden tussen kindercentra en gastouderopvang.

- **Kindercentra:** kinderen worden opgevangen door een (bij de gemeente geregistreerde) kinderopvangorganisatie op een kinderdagverblijf en/of buitenschoolse opvanglocatie.
- **Gastouderopvang:** kinderen worden opgevangen in de eigen woning of in de woning van een gastouder. Onder de Wet kinderopvang vallen alleen gastouders die zijn aangemeld bij een geregistreerd gastouderbureau.

1.2.3 Financiering

De kosten van kinderopvang worden door ouders, werkgevers en de overheid samen betaald.

- **Kinderopvangtoeslag:** kinderopvangorganisaties bepalen ieder jaar hun prijs per uur. De Rijksoverheid stelt elk jaar een maximum uurprijs vast. Over dit bedrag kunnen ouders kinderopvangtoeslag aanvragen. Rekent de kinderopvang een hoger tarief dan dit maximum, dan betalen ouders dit deel zelf. Kinderopvangtoeslag is bedoeld voor ouders die beiden werken of een opleiding, inburgeringscursus of traject naar werk volgen. De toeslag is een percentage van de maximum uurprijs. Hoe hoog dit bedrag precies is hangt af van de hoogte van het inkomen, het aantal kinderen en de soort opvang.
- **Eigen bijdrage:** ouders betalen altijd een eigen bijdrage. De eigen bijdrage zijn de kosten die overblijven van de totale rekening, na aftrek van de kinderopvangtoeslag.
- **Financiering door de gemeente:**
  - *Voorschoolse educatie:* als de peuter risico loopt op een (taal)achterstand.
  - *Peuteraanbod:* als de peuter niet in aanmerking komt voor opvang met kinderopvangtoeslag of voorschoolse educatie.
  - *Sociaal-medische indicatie (SMI):* als de ouder(s) vanwege psychische, sociale of lichamelijke problemen niet volledig voor hun kind(eren) kunnen zorgen én er geen recht is op kinderopvangtoeslag. Een SMI wordt geïndiceerd door een jeugdverpleegkundige van de GGD of door een medewerker Toegang & Regie Jeugd van de gemeente.

1.3 Onderzoeksmethode

Voor dit rapport zijn de volgende bronnen gebruikt:

- Basisregistratie Personen (BRP): deze bron is gebruikt om de ontwikkeling van het aantal kinderen in gemeente 's-Hertogenbosch in kaart te brengen.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS): het CBS brengt op verzoek van de Vereniging voor Statistiek en Onderzoek (VSO) het gebruik van en het recht op kinderopvangtoeslag in 45 verschillende gemeenten in kaart. Deze tabellen bevatten gegevens over het aantal formele kinderopvanguren, het aantal kinderen in de formele opvang en het aantal huishoudens dat gebruik maakt van formele kinderopvang. Het gaat bij het gebruik van kinderopvang alleen om huishoudens die kinderopvangtoeslag ontvangen zoals genoemd in de Wet kinderopvang.
- Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO): biedt inzicht in het actuele aantal voorzieningen kinderopvang.
- Peutermonitor: geeft inzicht in het totaal aantal peuters in de gemeente, de verdeling tussen reguliere en geïndiceerde peuters en het bereikpercentage.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het gebruik van formele kinderopvang in gemeente 's-Hertogenbosch beschreven. Hoeveel kinderopvanguren zijn er afgenomen? En hoeveel kinderen en huishoudens maken gebruik van formele kinderopvang? In hoofdstuk 3 is het gebruik van de formele kinderopvang uitgesplitst naar wijk. De achtergrondkenmerken van kinderen in de formele kinderopvang en aanvragers van kinderopvangtoeslag worden in hoofdstuk 4 beschreven. Ten slotte gaat hoofdstuk 5 over de deelname aan peuterarrangementen.

Cijfers

- De gegevens gaan over de woonplaats van de aanvrager van de kinderopvangtoeslag en niet over de gemeente waar de kinderopvang plaatsvond.
- Een kind dat gebruik maakt van meerdere typen formele kinderopvang, wordt in het totaal aantal kinderen slechts één keer meegeteld, maar bij de uitsplitsing naar type opvang wel bij elk type opvang. Het totaal is daarom niet gelijk aan de som van het aantal kinderen per type formele kinderopvang. Hetzelfde geldt voor het aantal huishoudens.

- Het aantal formele kinderopvanguren is afgerond op tientallen. Hetzelfde geldt voor het aantal kinderen in de formele kinderopvang en het aantal huishoudens. De gegevens over de inkomensverdeling zijn afgerond op honderdtallen.

2. Formele kinderopvang: algemeen

Dit hoofdstuk geeft een algemeen beeld van de formele kinderopvang in gemeente 's-Hertogenbosch. Hoe ontwikkelt de formele kinderopvang zich in de tijd?

2.1 Belangrijke ontwikkelingen

De afgelopen jaren hebben de volgende belangrijke ontwikkelingen plaatsgevonden in de wet- en regelgeving die geldt voor de kinderopvang:

- Op 1 januari 2018 is de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in werking getreden. Door deze wet zijn peuterspeelzalen en de kinderopvang wettelijk en financieel samengevoegd. Een peuterspeelzaal moet nu dus ook aan de eisen van de Wet kinderopvang voldoen. Daarnaast is er door de harmonisatie gelijke financiële toegankelijkheid voor werkende ouders. Ook voor peuteropvang kan nu kinderopvangtoeslag worden aangevraagd.
- Op 1 januari 2018 is daarnaast de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (Wet IKK) van kracht geworden. Belangrijke doelen van deze wet zijn kwaliteitsverhoging van de kinderopvang, meer ruimte voor maatwerk en het bieden van meer houvast waar het gaat om pedagogische doelen. In de Wet IKK zijn een aantal kwaliteitseisen opgenomen die gefaseerd zijn en worden ingevoerd, zoals een wijziging van de beroepskracht-kind-ratio van 1:4 naar 1:3 voor 0-jarigen, het toewijzen van een mentor aan ieder kind en de invoering van een minimum taalniveau.
- In het coalitieakkoord van Rutte IV dat in december 2021 werd gepresenteerd, waren plannen opgenomen om de kinderopvang per 2025 voor ouders begrijpelijker en toegankelijker te maken. Echter werd in april van dit jaar bekend dat dit kabinetsplan is uitgesteld, omdat het de sector niet lukt om voldoende personeel te vinden als de vraag naar kinderopvang nog verder zal stijgen.

2.2 Ontwikkeling doelgroep

In 's-Hertogenbosch is het aantal kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar tussen 2016 en 2021 gedaald (-5%). Ook in Nederland is het aantal 0 t/m 12-jarigen tussen 2016 en 2021 gedaald (-2%).

Tabel 1: Ontwikkeling aantal kinderen

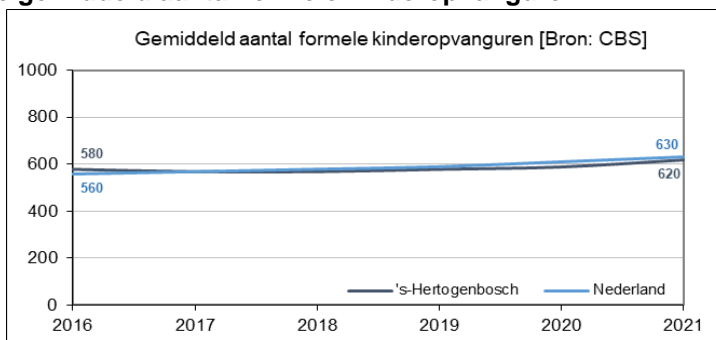
	Ontwikkeling 2016-2021			2016	2021
	0 t/m 12 jaar	0 t/m 3 jaar	4 t/m 12 jaar	0 t/m 12 jaar	0 t/m 12 jaar
's-Hertogenbosch	-5%	-8%	-4%	21.286	20.245
Nederland	-2%	0%	-3%	2.375.508	2.329.945

Peildatum: 1-1-2017 en 1-1-2022. Bron: BRP/GBA en CBS

2.3 Aantal uren

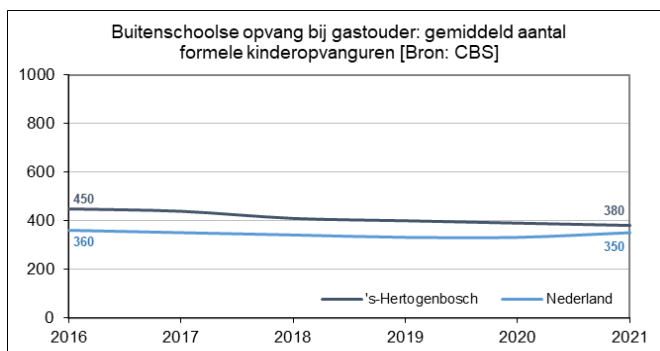
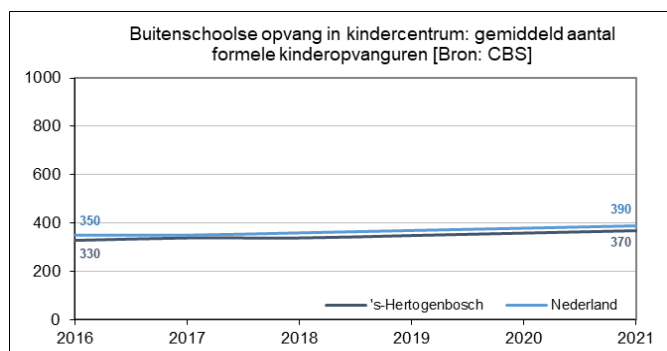
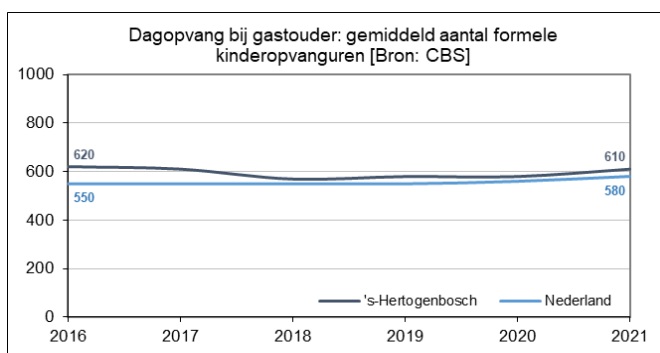
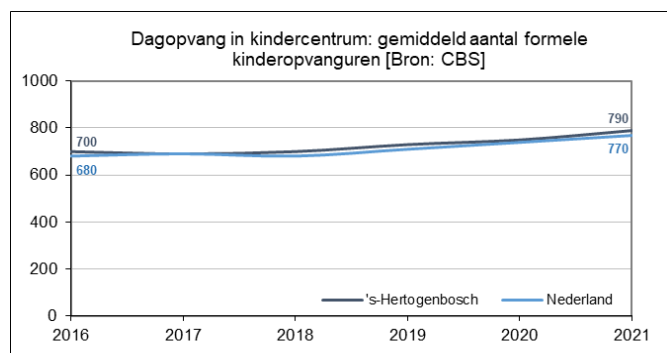
In Nederland en 's-Hertogenbosch toename gemiddeld aantal formele kinderopvanguren

- In 's-Hertogenbosch is het totaal aantal formele kinderopvanguren tussen 2016 en 2021 toegenomen tot 6.324.950 uur (+13%).
- Het gemiddeld aantal formele kinderopvanguren per kind nam in deze periode toe tot 620 uur per jaar (+7%). Het gemiddeld aantal formele kinderopvanguren is het totaal aantal uren op de locatie en het opvangtype gedeeld door het aantal kinderen in die (formele) kinderopvang.
- In Nederland is tussen 2016 en 2021 het gemiddeld aantal formele kinderopvanguren per kind gestegen naar 630 uur per jaar (+13%).

In 's-Hertogenbosch opvang bij een gastouder gedaald

- In 's-Hertogenbosch zien we verschillen in de ontwikkeling van het gemiddeld aantal formele kinderopvanguren naar type kinderopvang. In de periode 2016-2021 is het gemiddeld aantal opvanguren in een kindercentrum toegenomen, zowel voor de dagopvang als de buitenschoolse opvang. Voor de dagopvang en buitenschoolse opvang bij een gastouder is dit aantal juist afgenomen.
- In Nederland zien we tussen 2016 en 2021 voor zowel de dagopvang in een kindercentrum, dagopvang bij een gastouder als buitenschoolse opvang in een kindercentrum een toename van het gemiddeld aantal kinderopvanguren. Daarentegen is de buitenschoolse opvang bij een gastouder licht afgenomen.

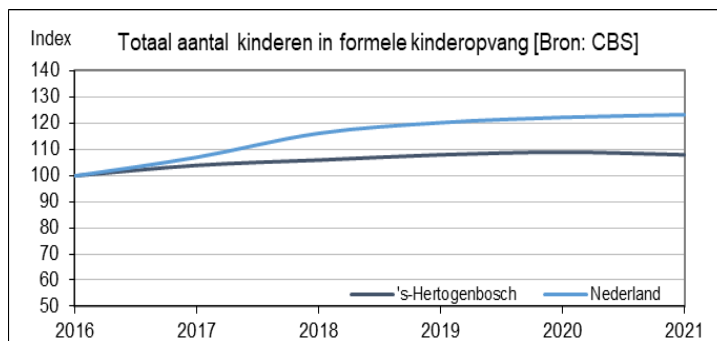

2.4 Aantal kinderen

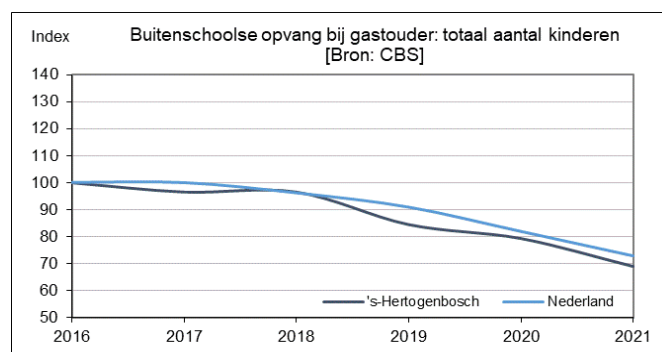
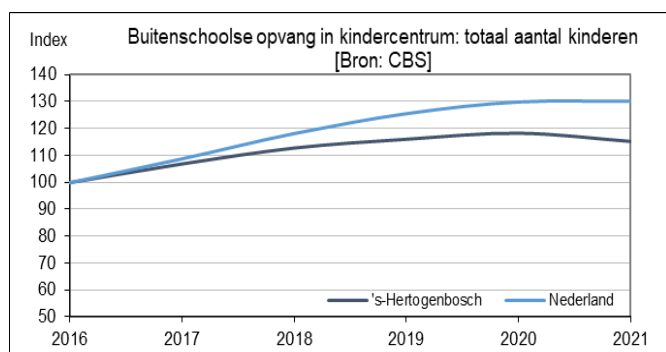
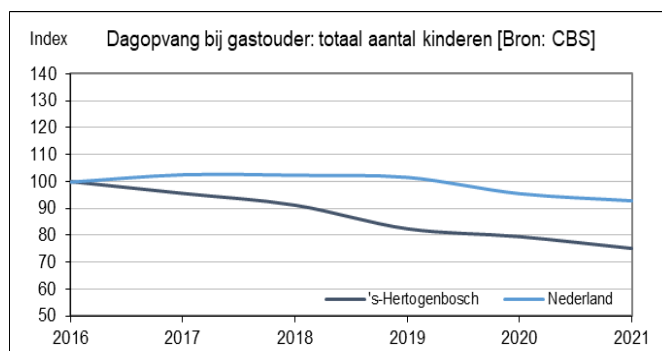
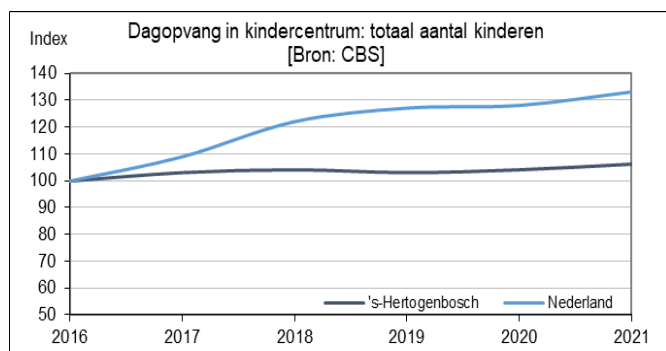
In Nederland en 's-Hertogenbosch groei aantal kinderen in de formele kinderopvang

- In 's-Hertogenbosch is het totaal aantal unieke kinderen in de formele kinderopvang tussen 2016 en 2021 gegroeid tot 10.280 kinderen (+8%).
- In Nederland is het totaal aantal unieke kinderen in de formele kinderopvang tussen 2016 en 2021 ook gestegen (+23%). Deze stijging is wel groter dan in 's-Hertogenbosch.

Toename opvang in een kindercentrum, afname opvang bij een gastouder

- In 's-Hertogenbosch is het aantal kinderen dat wordt opgevangen in een kindercentrum tussen 2016 en 2021 toegenomen. Dit geldt zowel voor de dagopvang als buitenschoolse opvang. Het aantal kinderen dat wordt opgevangen bij een gastouder nam juist af.
- In Nederland zien we tussen 2016 en 2021 dezelfde ontwikkelingen als in 's-Hertogenbosch. Het aantal kinderen dat wordt opgevangen in een kindercentrum nam relatief gezien wel meer toe dan in 's-Hertogenbosch.

2.5 Aantal huishoudens

In 's-Hertogenbosch maken meer huishoudens gebruik van formele kinderopvang

- In 's-Hertogenbosch maken 6.630 huishoudens in 2021 gebruik van de formele kinderopvang. Het gebruik ervan is gestegen ten opzichte van 2016 (+8%). Ook het aandeel huishoudens dat gebruik maakt van formele kinderopvang t.o.v. het totaal aantal huishoudens in 's-Hertogenbosch is gestegen van 8,6% in 2016 tot 8,9% in 2021.

In 's-Hertogenbosch vooral meer gebruik van buitenschoolse opvang in kindercentrum

- In 's-Hertogenbosch zijn huishoudens in de periode 2016-2021 vooral meer gebruik gaan maken van buitenschoolse opvang in een kindercentrum (+16%). Ook het gebruik van dagopvang in het kindercentrum is toegenomen (6%). Daarentegen daalde het gebruik van kinderopvang bij een gastouder.

Tabel 2: Aantal huishoudens dat gebruik maakt van formele kinderopvang in 's-Hertogenbosch naar type opvang

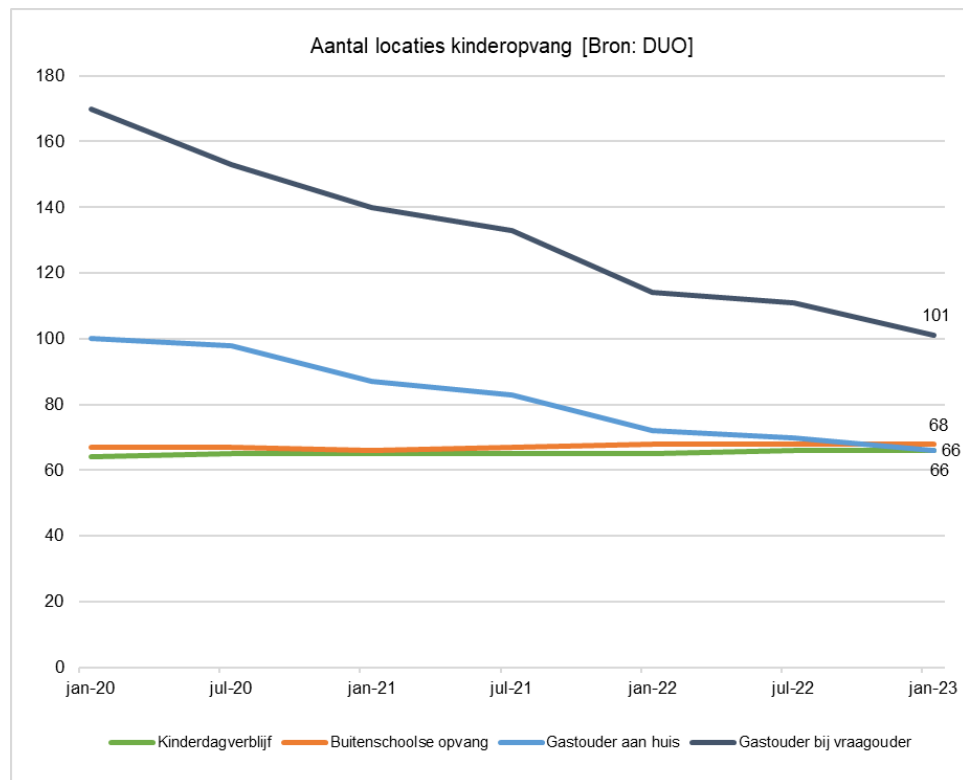
	Ontwikkeling 2016-2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dagopvang in kindercentrum	+6%	3.730	3.870	3.930	3.910	3.920	3.940
Dagopvang bij gastouder	-24%	510	500	490	430	410	390
Buitenschoolse opvang in kindercentrum	+16%	3.320	3.560	3.720	3.800	3.930	3.840
Buitenschoolse opvang bij gastouder	-29%	340	330	340	290	270	240
Totaal	+8%	6.130	6.410	6.560	6.690	6.750	6.630

Bron: CBS

2.6 Aantal voorzieningen

Aantal locaties kinderopvang in 's-Hertogenbosch gedaald

Het totaal aantal locaties kinderopvang is tussen januari 2020 en januari 2023 gedaald. Deze afname is vooral het gevolg van een afname van het aantal gastouders dat opvang aanbiedt.

3. Formele kinderopvang: wijken in 's-Hertogenbosch

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe de formele kinderopvang zich in de verschillende wijken heeft ontwikkeld.

3.1 Ontwikkeling doelgroep

- Tussen 2016 en 2021 is in de wijken Engelen, Empel, Binnenstad, Maaspoort en Muntel/Vliert het aantal kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar sterker gedaald dan gemiddeld in 's-Hertogenbosch. In de wijken Vinkel, Rosmalen zuid, De Groote Wielen, Rosmalen noord en Nuland was er juist sprake van een toename van het aantal kinderen.

Tabel 3: Ontwikkeling aantal kinderen in 's-Hertogenbosch naar wijk en leeftijdsgroep

	Ontwikkeling 2016-2021			2016	2021
	0 t/m 12 jaar	0 t/m 3 jaar	4 t/m 12 jaar	0 t/m 12 jaar	0 t/m 12 jaar
Engelen	-27%	-14%	-31%	1.001	727
Empel	-20%	-30%	-17%	1.367	1.094
Binnenstad	-17%	-27%	-10%	794	661
Maaspoort	-13%	-7%	-16%	2.407	2.083
Muntel/Vliert	-12%	-14%	-10%	979	864
Zuidoost	-4%	-15%	2%	1.460	1.399
Graafsepoort	-2%	4%	-5%	1.789	1.746
West	-2%	0%	-3%	2.584	2.532
Noord	0%	-10%	5%	2.802	2.804
Vinkel	1%	14%	-4%	267	270
Rosmalen zuid	3%	5%	3%	1.277	1.318
De Groote Wielen	4%	-11%	11%	2.398	2.486
Rosmalen noord	4%	-5%	8%	1.593	1.659
Nuland	6%	17%	2%	568	602
's-Hertogenbosch	-5%	-8%	-4%	21.286	20.245
Nederland	-2%	0%	-3%	2.375.508	2.329.945

Peildatum: 1-1-2017 en 1-1-2022. Bron: BRP/GBA en CBS

3.2 Aantal uren

- Absoluut gezien tellen de wijken De Groote Wielen (912.730 uur), Noord (760.580 uur) en Maaspoort (669.240 uur) in 2021 de meeste formele kinderopvanguren. Zie tabel 4.
- Tussen 2016 en 2021 is in de wijken Muntel/Vliert, De Groote Wielen en Maaspoort het aantal formele kinderopvanguren minder sterk gestegen dan gemiddeld in 's-Hertogenbosch. In de wijken Empel, Engelen en Binnenstad is zelfs sprake van een daling. Daarentegen is in de wijk West het aantal uren met ruim 50% toegenomen tot 620.990 uur.

Tabel 4: Ontwikkeling aantal formele kinderopvanguren in 's-Hertogenbosch naar wijk

	Ontwikkeling 2016-2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Empel	-20%	402.860	392.640	364.480	362.100	326.990	323.870
Engelen	-18%	302.800	290.800	271.220	252.080	247.270	249.630
Binnenstad	-13%	270.360	265.430	261.500	237.080	228.630	236.050
Muntel/Vliert	2%	373.420	349.690	364.600	360.630	353.360	381.480
De Groote Wielen	4%	875.350	860.780	889.350	917.240	904.300	912.730
Maaspoort	7%	624.590	633.380	624.590	658.500	662.190	669.240
Zuidoost	20%	360.470	391.810	406.680	436.630	438.980	430.920
Rosmalen zuid	23%	395.030	393.130	402.740	412.760	432.900	484.810
Graafsepoort	25%	409.240	417.980	442.260	461.320	481.160	510.390
Noord	28%	594.430	680.970	710.470	724.300	741.290	760.580
Rosmalen noord	29%	413.180	450.550	476.870	521.050	527.210	532.940
Vinkel	40%	38.890	41.960	42.090	39.870	43.670	54.580
Nuland	42%	110.670	121.640	120.650	136.190	152.730	156.750
West	51%	412.180	422.630	466.430	501.870	569.030	620.990
's-Hertogenbosch	13%	5.583.470	5.713.360	5.843.920	6.021.610	6.109.720	6.324.950

Bron: CBS

3.3 Aantal kinderen

3.3.1 Ontwikkeling

- Absoluut gezien is het aantal kinderen voor wie kinderopvangtoeslag is aangevraagd in het kader van de Wet kinderopvang in 2021 het grootst in de wijken De Groote Wielen (1.630 kinderen), Noord (1.140 kinderen) en Maaspoort (1.120 kinderen).
- Tussen 2016 en 2021 is in de wijk De Groote Wielen het aantal kinderen in de formele kinderopvang minder sterk gegroeid dan gemiddeld in 's-Hertogenbosch. In de wijken Engelen, Empel, Muntel/Vliert, Binnenstad en Maaspoort is zelfs sprake van een daling. In de overige wijken is het aantal kinderen in de formele kinderopvang sterker gegroeid dan gemiddeld in 's-Hertogenbosch.

Tabel 5: Ontwikkeling aantal kinderen in de formele kinderopvang in 's-Hertogenbosch naar wijk

	Ontwikkeling 2016-2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Engelen	-17%	520	510	490	470	470	430
Empel	-16%	700	700	680	670	620	590
Muntel/Vliert	-14%	570	530	530	520	500	490
Binnenstad	-10%	390	370	380	340	350	350
Maaspoort	-3%	1.150	1.190	1.170	1.180	1.170	1.120
De Groote Wielen	7%	1.530	1.540	1.650	1.740	1.700	1.630
Zuidoost	12%	600	630	640	650	660	670
Graafsepoort	15%	670	690	720	760	790	770
Rosmalen zuid	16%	690	720	750	750	790	800
Noord	16%	980	1.080	1.110	1.140	1.160	1.140
Vinkel	22%	90	110	110	110	100	110
Nuland	28%	250	270	280	310	310	320
Rosmalen noord	28%	750	810	880	940	990	960
West	32%	690	760	810	810	860	910
's-Hertogenbosch	8%	9.560	9.920	10.160	10.350	10.420	10.280

Bron: CBS

3.3.2 Bereik per wijk

- In 's-Hertogenbosch gaat 51% van de kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar naar de formele kinderopvang. Tegenover 43% in Nederland. Het aandeel kinderen in een kindercentrum ligt in 's-Hertogenbosch hoger dan landelijk.
- Op wijkniveau zijn er verschillen in het aandeel kinderen dat naar de formele kinderopvang gaat. In West is dat het laagst met 36%; in De Groote Wielen met 66% het hoogst.
- De cijfers zijn een inschatting van het bereik per wijk. De cijfers zijn niet helemaal zuiver, omdat de gegevens over het aantal kinderen in de formele kinderopvang jaarcijfers betreffen en het totaal aantal kinderen op een bepaalde peildatum is vastgesteld. De populatie kinderen kan afwijken door o.a. immigratie, emigratie, geboorte, sterfte en verjaardagen in dat jaar.

Tabel 6: Aandeel kinderen in de formele kinderopvang in 2021 naar type opvang en wijk

	Totaal	Dagopvang 0 t/m 3 jaar		Buitenschoolse opvang 4 t/m 12 jaar	
	0 t/m 12 jaar	Kindercentrum	Gastouder	Kindercentrum	Gastouder
West	36%	62%	6%	23%	1%
Noord	41%	65%	10%	30%	4%
Vinkel	41%	67%	22%	22%	6%
Graafsepoort	44%	73%	7%	32%	3%
Zuidoost	48%	76%	7%	37%	2%
Binnenstad	53%	71%	9%	43%	5%
Nuland	53%	91%	12%	41%	2%
Maaspoort	54%	86%	9%	42%	2%
Empel	54%	96%	9%	43%	3%
Muntel/Vliert	57%	86%	13%	42%	7%
Rosmalen noord	58%	92%	9%	46%	3%
Engelen	59%	95%	11%	51%	2%
Rosmalen zuid	61%	103%	8%	51%	3%
De Groote Wielen	66%	95%	7%	58%	2%
's-Hertogenbosch	51%	80%	8%	40%	3%
Nederland	43%	71%	12%	30%	3%

Peildatum 1-1-2022. Bron: BRP en CBS

Tabel 7: Aantal kinderen in de formele kinderopvang in 2021 naar type opvang en wijk

	Totaal	Dagopvang 0 t/m 3 jaar		Buitenschoolse opvang 4 t/m 12 jaar	
	0 t/m 12 jaar	Kindercentrum	Gastouder	Kindercentrum	Gastouder
West	910	540	50	390	20
Noord	1 140	540	80	600	70
Vinkel	110	60	20	40	10
Graafsepoort	770	410	40	380	30
Zuidoost	670	340	30	350	20
Binnenstad	350	160	20	190	20
Nuland	320	150	20	180	10
Maaspoort	1 120	560	60	600	30
Empel	590	210	20	380	30
Muntel/Vliert	490	270	40	230	40
Rosmalen noord	960	430	40	550	40
Engelen	430	170	20	280	10
Rosmalen zuid	800	370	30	490	30
De Groote Wielen	1 630	670	50	1.030	40
's-Hertogenbosch	10.280	4.870	510	5.660	400
Nederland	1.007.540	491.160	83.230	498.220	49.400

Bron: CBS

3.4 Aantal huishoudens

- Absoluut gezien is het aantal huishoudens dat in 2021 gebruik maakt van de formele kinderopvang het grootst in de wijken De Groote Wielen (980), Maaspoort (740) en Noord (740).
- Tussen 2016 en 2021 is in de wijken Empel, Muntel/Vliert, Engelen, Binnenstad en Maaspoort het aantal huishoudens dat gebruik maakt van formele kinderopvang gedaald. In de overige wijken is het gebruik gestegen.

Tabel 8: Ontwikkeling aantal huishoudens dat gebruikt maakt van formele kinderopvang in 's-Hertogenbosch naar wijk

	Ontwikkeling 2016-2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Empel	-16%	430	440	430	430	380	360
Muntel/Vliert	-14%	370	350	340	330	330	320
Engelen	-13%	310	310	300	290	290	270
Binnenstad	-8%	260	270	260	240	240	240
Maaspoort	-1%	750	780	770	780	770	740
De Groote Wielen	5%	930	920	980	1 030	1 030	980
Zuidoost	10%	410	430	440	440	440	450
Rosmalen zuid	17%	410	440	450	460	480	480
Noord	17%	630	700	710	730	750	740
Graafsepoort	21%	430	460	490	520	530	520
Rosmalen noord	24%	490	520	560	590	620	610
West	31%	490	550	600	600	620	640
Nuland	33%	150	170	180	190	190	200
Vinkel	33%	60	80	70	70	60	80
's-Hertogenbosch	8%	6.130	6.410	6.560	6.690	6.750	6.630

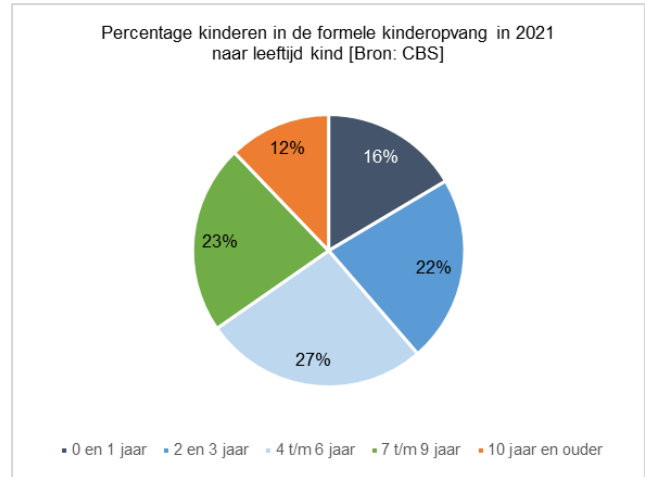
Bron: CBS

4. Formele kinderopvang: achtergrondkenmerken

Dit hoofdstuk gaat over de achtergrondkenmerken van kinderen in de formele kinderopvang en aanvragers van kinderopvang. We vergelijken (meestal) de situatie in 2021 met die in 2016.

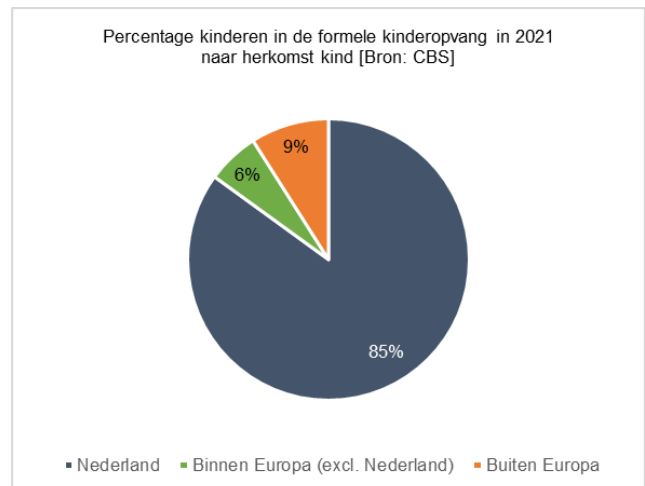
4.1 Leeftijd kind

- De leeftijden van de kinderen in de formele kinderopvang lopen uiteen. De helft van de kinderen behoort tot de leeftijdsgroep 4 t/m 6 of 7 t/m 9 jaar.
- In 's-Hertogenbosch is tussen 2016 en 2021 het totaal aantal formele kinderopvanguren gestegen. Dit geldt voor elke leeftijdsgroep.
- Het aantal kinderen in de formele kinderopvang in 's-Hertogenbosch in de leeftijdsgroep 2 t/m 3 jaar is tussen 2016 en 2021 afgenomen. Het aantal kinderen in de leeftijdsgroep 4 t/m 6 jaar bleef gelijk. Bij de overige leeftijdsgroepen was sprake een toename van het aantal kinderen in de formele kinderopvang.

4.2 Herkomst kind

- In 's-Hertogenbosch heeft het overgrote deel van de kinderen die in 2021 naar de formele kinderopvang gaat een Nederlandse achtergrond. 6% heeft een Europese achtergrond (excl. Nederland) en 9% een niet-Europese achtergrond.
- Als de achtergrond van kinderen die gebruik maken van de formele kinderopvang wordt vergeleken met de achtergrond van alle kinderen in 's-Hertogenbosch dan valt op dat kinderen met een niet-Europese achtergrond relatief minder vaak gebruik maken van formele kinderopvang.
- Doordat het CBS een nieuwe indeling naar herkomst heeft geïntroduceerd zijn de gegevens over 2021 niet vergelijkbaar met eerdere jaren.

Tabel 9: Aantal kinderen in de formele kinderopvang in 2016-2021 naar leeftijd kind en type opvang

	Totale formele kinderopvang							Dagopvang in kindercentrum						Dagopvang bij gastouder						Buitenschoolse opvang in kindercentrum						Buitenschoolse opvang bij gastouder											
	Ontwikkeling 2016-2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021						
0 jaar	26%	540	520	520	580	580	680	470	470	470	530	530	640	100	70	70	70	60	60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
1 jaar	10%	920	990	960	960	1.000	1.010	820	900	880	870	930	940	150	160	120	120	130	110	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
2 jaar	0%	1.120	1.060	1.140	1.100	1.070	1.120	1.030	990	1.080	1.040	1.010	1.070	170	150	160	130	130	120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
3 jaar	-6%	1.240	1.280	1.170	1.240	1.190	1.160	1.190	1.230	1.140	1.210	1.160	1.130	150	160	140	130	120	120	0	0	.	0	0	.	0	0	0	0	.	.						
4-6 jaar	0%	2.740	2.860	2.890	2.850	2.870	2.740	1.080	1.160	1.200	1.080	1.170	1.100	120	110	130	110	100	100	2.150	2.260	2.290	2.280	2.290	2.260	240	220	210	190	170	150						
7-9 jaar	19%	1.940	2.120	2.290	2.320	2.370	2.310	0	0	0	.	0	0	0	0	0	0	0	.	0	0	0	0	0	0	1.820	1.990	2.160	2.220	2.280	2.250	200	200	200	180	160	140
10 jaar en ouder	19%	1.050	1.100	1.190	1.300	1.360	1.250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	.	0	0	0	0	0	0	940	1.000	1.080	1.200	1.240	1.160	140	140	140	130	140	110
Totaal	8%	9.560	9.920	10.160	10.350	10.420	10.280	4.580	4.740	4.760	4.730	4.780	4.870	680	650	620	560	540	510	4.910	5.250	5.540	5.700	5.810	5.660	580	560	560	490	460	400	400	400	400	400		

. Het aantal kinderen is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim. Bron: CBS

Tabel 10: Aantal kinderen in de formele kinderopvang in 2021 naar herkomst kind en type opvang

	Totale formele kinderopvang	Dagopvang 0 t/m 3 jaar		Buitenschoolse opvang 4 t/m 12 jaar	
		Kindercentrum	Gastouder	Kindercentrum	Gastouder
Nederland	16530	4100	430	4860	350
Binnen Europa (excl. Nederland)	1440	290	30	370	20
Buiten Europa	3880	490	50	430	30

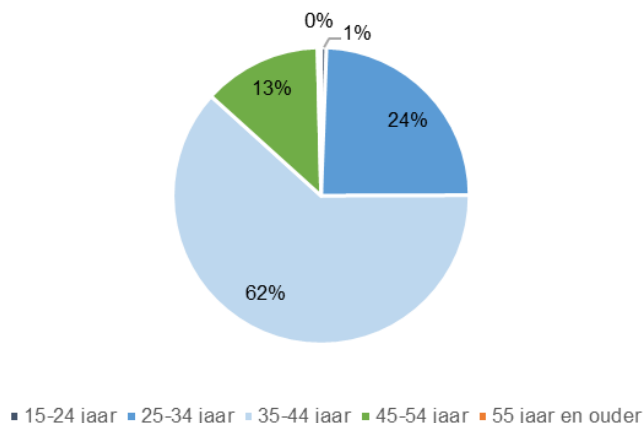
Bron: CBS

4.3 Leeftijd aanvrager

- In 's-Hertogenbosch behoren in 2021 de meeste aanvragers van kinderopvangtoeslag tot de leeftijdsgroep 35 t/m 44 jaar. Gevolgd door aanvragers in de leeftijd van 25 t/m 34 jaar.
- Het totaal aantal formele kinderopvanguren is in 's-Hertogenbosch in de periode 2016-2021 gedaald bij aanvragers van 45 t/m 55 jaar. Bij de andere leeftijdsgroepen zien we een groei.
- In 's-Hertogenbosch is er tussen 2016 en 2021 sprake van een groei van het aantal kinderen met een aanvrager in de leeftijd van 25 t/m 34 jaar, 35 t/m 44 jaar en 45 t/m 54 jaar. Bij aanvragers in de leeftijd van 15 t/m 24 jaar en 55 jaar en ouder zijn de aantallen te klein om betrouwbare uitspraken te kunnen doen.

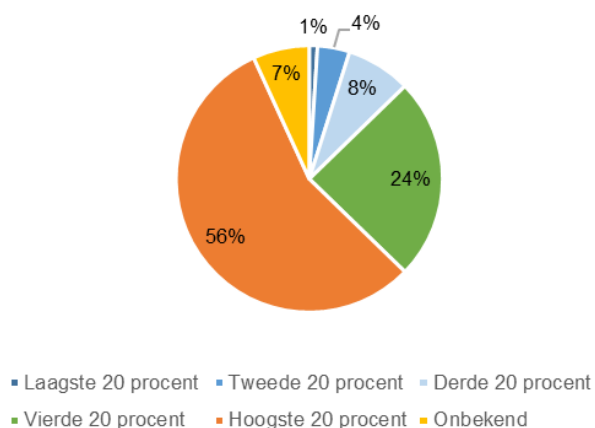
Percentage kinderen in de formele kinderopvang in 2021 naar leeftijd aanvrager [Bron: CBS]

4.4 Besteedbaar huishoudensinkomen

- In 's-Hertogenbosch komt iets meer dan de helft (55%) van de kinderen die in 2021 naar de formele kinderopvang zijn gegaan uit een huishouden dat tot de hoogste inkomensklasse behoort.
- De gegevens over 2021 zijn niet vergelijkbaar met eerdere jaren, omdat de kwantielen toen werden ingedeeld o.b.v. de inkomensverdeling van de aanvragers van kinderopvangtoeslag en dus niet op die van alle huishoudens in Nederland.

Percentage kinderen in de formele kinderopvang in 2021 naar besteedbaar huishoudensinkomen [Bron: CBS]

5. Peuterarrangementen

Dit hoofdstuk gaat over het gebruik van formele kinderopvang en peuterarrangementen door kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar.

5.1 Bereik formele kinderopvang

In 2021 maakte in gemeente 's-Hertogenbosch 90% van de kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar gebruik van formele kinderopvang. Ongeveer 1650 kinderen maakte gebruik van dagopvang in een kindercentrum en zo'n 170 kinderen van dagopvang door een gastouder. Er zijn geen cijfers beschikbaar over het bereik van de formele kinderopvang in eerdere jaren.

5.2 Bereik peuterarrangementen

In 's-Hertogenbosch maken in het tweede kwartaal van 2023 711 kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar gebruik van een peuterarrangement (WKO en niet-WKO). Dat is een bereik van 30%. Dit is vergelijkbaar met het bereik in het eerste kwartaal van 2023. Over eerdere jaren zijn geen volledige gegevens beschikbaar.

Tabel 11: Bereik peuterarrangementen

	Q1 2023	Q2 2023
Totaal aantal peuters	2390	2362
Aantal bereikte peuters	731	711
<i>Aantal bereikte reguliere peuters</i>	470	449
<i>Aantal bereikte geïndiceerde peuters</i>	261	262
% Bereik totaal	31%	30%

Bron: Peutermonitor